

IPN BU 1467/223 t. 1

AKTOTWÓRCA

Zespół/Zbiór:

Zbiór: Fiodor Bartkowski

INFORMACJE IDENTYFIKUJĄCE

Sygnatura IPN: IPN BU 1467/223 t. 1

Sygnatura wytwórcy: 2600

OPIS ZAWARTOŚCI

Tytuł:

Bortkowski F.[lorian] L.[udwigowicz] i Tokarski J.[ózef] A.[dolfowicz]. [Wniosek o wszczęcie postępowania śledczego z dnia 17-02-1938 r. w m. Błagodatnoje (obwód odeski) wobec Bortkowskiego F.[loriana] L.[udwigowicza] (w aktach sprawy nazwisko występuje także jako Bertkowski i Bratkowski), ur. 1893 r. we wsi Sofijewka, rejon błagodatnowski, obwód odeski (w innym miejscu ur. we wsi Otradnoje, sielsowiet sofijewski, także wieś Kriwoje Oзеро, rejon kriwo-ozierski), narodowość polska, obywatel ZSRS, mieszkaniec wsi Sofijewka, wykształcenie podstawowe, kułak, rozkułaczony (w 1930 r. za "złośliwe wypełnianie dostaw państwowych"), pracownik kołchozu, którego przestępstwa działalność polega na tym, że "w latach 1931-1936 r. pracował na Sachalinie w japońskich firmach i utrzymywał kontakty ze skazanymi japońskimi szpiegami Menzelinskim i innymi. Będąc wrogo nastawionym wobec działań władzy sowieckiej, prowadził wśród mieszkańców działalność kontrrewolucyjną i w celu ukrycia się [przed konsekwencjami swoich działań] ostatnimi czasy żył nielegalnie [bez legalnego miejsca zamieszkania]". W innym miejscu oskarża się go o to, że "w latach 1931-1936 pracował na Sachalinie w japońskich firmach i będąc zwербowanym przez Japończyków szpiegiem, prowadził działalność szpiegowską, a także mieszkając we wsi [Sofijewka] prowadził wśród jej mieszkańców antykołchozową działalność kontrrewolucyjną". Rodzina: żona Bortkowska Wiktoria, syn Albert 8 lat, córka Kamila 10 lat, bracia: Bortkowski Ilia, Bortkowski Piotr, siostra Zapolska Józefa. Wniosek o wszczęcie postępowania śledczego z dnia 17-02-1938 r. w m. Błagodatnoje (obwód odeski) wobec Tokarskiego J.[ózefa] A.[dolfowicza], ur. 1897 r. we wsi Sofijewka, rejon błagodatnowski, obwód odeski (w innym miejscu ur. we wsi Otradnoje, sielsowiet sofijewski), narodowość polska, obywatel ZSRS, mieszkaniec wsi Sofijewka, pochodzenia chłopskiego, średniak, pracownik kołchozu, którego przestępstwa działalność polega na tym, że "na podstawie zeznań skazanych został zwербowany jako szpieg przez księdza Sokołowskiego". W innym miejscu oskarża się go o to, że "Tokarski został zwербowany przez księdza Sokołowskiego i prowadził działalność szpiegowską, a także będąc wrogo nastawionym wobec działań władzy sowieckiej, prowadził antykołchozową działalność kontrrewolucyjną ukierunkowaną na zniszczenie kołchozów od wewnątrz". Rodzina: żona Tokarska Teofilia (skazana w 1937 r.), syn Władysław 14 lat, córka Bronisława 12 lat, bracia: Tokarski Jan (skazany), Tokarski Franc, siostry: Zbucka Teofilia, Podgorska(?) Maria, Tokarska Janina, ojciec Tokarski Adolf. Postanowienie z 27-02-1938 r. o wydzieleniu do osobnego rozpoznania [postępowania śledczego] sprawy Zbuckiego i Gawrońskiego, gdyż nie udało się ustalić ich miejsca zamieszkania [oraz doprowadzić do aresztu i skazać]. Ogólnie w sprawie "na podstawie zeznań oskarżonych członkami polskiej nacjonalistycznej kontrrewolucyjnej organizacji byli: 1. Gawroński Wieniedikt Grigoriewicz, 2. Zbucki Adam Ilicz, 3. Menzelinski Julian Josifowicz, 4. Tokarski Jan Stanisławowicz, 5. Tokarski Kazimir Stanisławowicz, 6. Zbucki Michaił Grigoriewicz, 7. Podżelas Jan Josifowicz, 8. Tokarski Jan Adolfowicz". Tokarski Jan Stanisławowicz, Tokarski Kazimir Stanisławowicz, Tokarski

Jan Adolfowicz, Menzelinski Julian Josifowicz oraz Podżelas Jan Josifowicz zostali aresztowani i skazani. Sprawa Gawrońskiego i Zbuckiego zostaje wydzielona do osobnego rozpoznania do czasu ustalenia miejsca zamieszkania Zbuckiego i doprowadzenia [odnalezienia] Gawrońskiego, który podczas pracy na Sachalinie uciekł do Harbina" [i nie wiadomo, gdzie przebywał]. Bortkowski Florian Ludwigoicz - aresztowany 16-02-1938 r. i przeprowadzona rewizja w mieszkaniu wraz ze skonfiskowaniem mienia [na liście same dokumenty]. Tokarski Józef Adolfowicz - także aresztowany 16-02-1938 r. i przeprowadzona rewizja w mieszkaniu wraz ze skonfiskowaniem mienia [na liście także same dokumenty]. Oskarżeni o popełnienie przestępstw z art. 54-6, 54-10 i 54-11. Z aktu oskarżenia wobec Bortkowskiego Floriana i Tokarskiego Józefa: NKWD rejonu błagodatnowskiego dowiedziało się, że w latach 1921-1928 we wsi Sofijewka istniało założone przez księży Sokołowskiego i Piotrowskiego polskie nacjonalistyczne ugrupowanie, w którym działał Tokarski, zaś Bortkowski utrzymywał kontakty z Tokarskim. Zarówno Tokarski, jak i Bortkowski, zostali zwerbowani jako szpiedzy i pracowali na rzecz obcych wywiadów. Tokarski, będąc członkiem polskiego nacjonalistycznego ugrupowania, zajmował się działalnością kontrrewolucyjną ukierunkowaną na zniszczenie działań władzy sowieckiej, prowadził działalność organizacyjną polegającą na wciągnięciu do organizacji Polaków i Ukraińców-katolików. Brał udział w organizowanych przez księży spotkaniach, podczas których wypracowywali plany aktywnych działań walki z władzą sowiecką i udzielenia praktycznej pomocy Polsce w przypadku wojny z ZSRS. Po wciągnięciu go do grupy zorganizowanej przez księży, został wciągnięty do działalności szpiegowskiej i zbierał informacje w miejscowościach rejonu błagodatnowskiego, które przekazywał za pośrednictwem Tokarskiego Jana księżom. W 1935 r., po powrocie Tokarskiego Jana z pracy w japońskich przedsiębiorstwach, na jego polecenie wznowił działalność szpiegowską, polegającą na zbieraniu informacji dla japońskiego wywiadu. Tę działalność szpiegowską prowadził do 1937 r., tj. do chwili aresztowania. Za działalność szpiegowską otrzymał od Tokarskiego Jana 150 rubli. W 1935 r. omawiali z Janem Tokarskim kwestię przeprowadzenia aktów dywersyjnych na kolei w postaci wysadzenia stacji kolejowej Bandurka w przypadku wojny Polski z ZSRS. Przyznał się do zarzucanych mu czynów. Bortkowski Florian Ludwigoicz, kułak, rozkułaczony, podlegał zsyłce, ale się przed nią uchronił przeprowadzając się z rejonu kriwoozierskiego do wsi Sofijewka, gdzie szybko nawiązał kontakt z Janem Tokarskim i z jego inicjatywy wyjechał na Sachalin do pracy w japońskich przedsiębiorstwach, gdzie pracował do 1935 r. W okresie pracy w japońskich przedsiębiorstwach został zwerbowany przez Jana Tokarskiego jako szpieg na rzecz japońskiego wywiadu. W 1935 r., obawiając się dekonspiracji swojej działalności szpiegowskiej na propozycję Menzelinskiego Juliana wyjechał z Sachalinu do wsi Sofijewka, gdzie mieszkając zajmował się zbieraniem informacji szpiegowskich, które wysyłał do Chabarowska, czym zajmował się do roku 1937. Omawiając z Tokarskim Janem kwestię konieczności, w przypadku wojny Polski z ZSRS, przeprowadzenia aktów dywersyjnych na kolei w postaci wysadzenia stacji kolejowej Bandurka, wyraził zgodę na zrobienie tego. Przyznał się do zarzucanych mu czynów. Postanowienie (wyciąg z protokołu) z dnia 08-10-1938 r.: Bortkowskiego Floriana - rozstrzelać. Wyrok wykonano 19-10-1938 r. Postanowienie (wyciąg z protokołu) z dnia 08-10-1938 r.: Tokarskiego Józefa - rozstrzelać. Wyrok wykonano 19-10-1938 r. List Wiktorii Bortkowskiej z 27 (22?) stycznia 1959 r. do KGB USSR z prośbą o rewizję sprawy jej męża. Otrzymała wiadomość, że jej mąż został skazany w 1938 r. na 10 lat ITŁ i zmarł w łagrze na wylew krwi do mózgu w dniu 20-02-1945 r. (sk 115612). Przegląd z 21 marca 1958 r. sprawy archiwalnej Zbuckiego Jana i Zbuckiego Juliana ustanowił, że nie było/brak jest dowodów winy. Przegląd z 30 czerwca 1959 r. sprawy archiwalnej Tokarskiego Jana wykazało, że oskarżenie było bezpodstawne. Przegląd z 30 czerwca 1959 r. sprawy archiwalnej Gawrońskiego Antina, Podżelasa Jana, Menzilewskiej Michaliny, Szkolnej-Tokarskiej Jeleny, Tokarskiego Jana, Tokarskiego Kazimira, Menzelewskiego Juliana, ustanowił, że brak jest dowodów winy. Przegląd z 30 czerwca 1959 r. sprawy archiwalnej Bortkowskiego Floriana oraz Tokarskiego Józefa wykazało, że w sprawie brak jest dowodów winy, a oskarżenie było bezpodstawne. Postanowieniem z 29-09-1959 r. Bortkowski [także Bartkowski] Florian oraz Tokarski Józef zostali pośmiertnie zrehabilitowani.]

DATY WYTWORZENIA DOKUMENTÓW

Data początkowa: 1938

Data końcowa: 1959

OPIS ZEWNĘTRZNY

Forma fizyczna: Pliki cyfrowe

Liczba tomów: 1

MIEJSCE PRZECHOWYWANIA

Nazwa archiwum:

[Archiwum Instytutu Pamięci Narodowej w Warszawie](#)